

SLOVENSKA TRANSVERZALA

Pot, ki združuje in povezuje

Jakob J. Kenda o krožni slovenski poti Transverzali, ki zaobjame celotni slovenski planinski svet, je dolga kar 1200 kilometrov in nabere konkretnih 70.000 višinskih metrov

Jakob Kenda na vrhu Triglava

Katja Petrovec

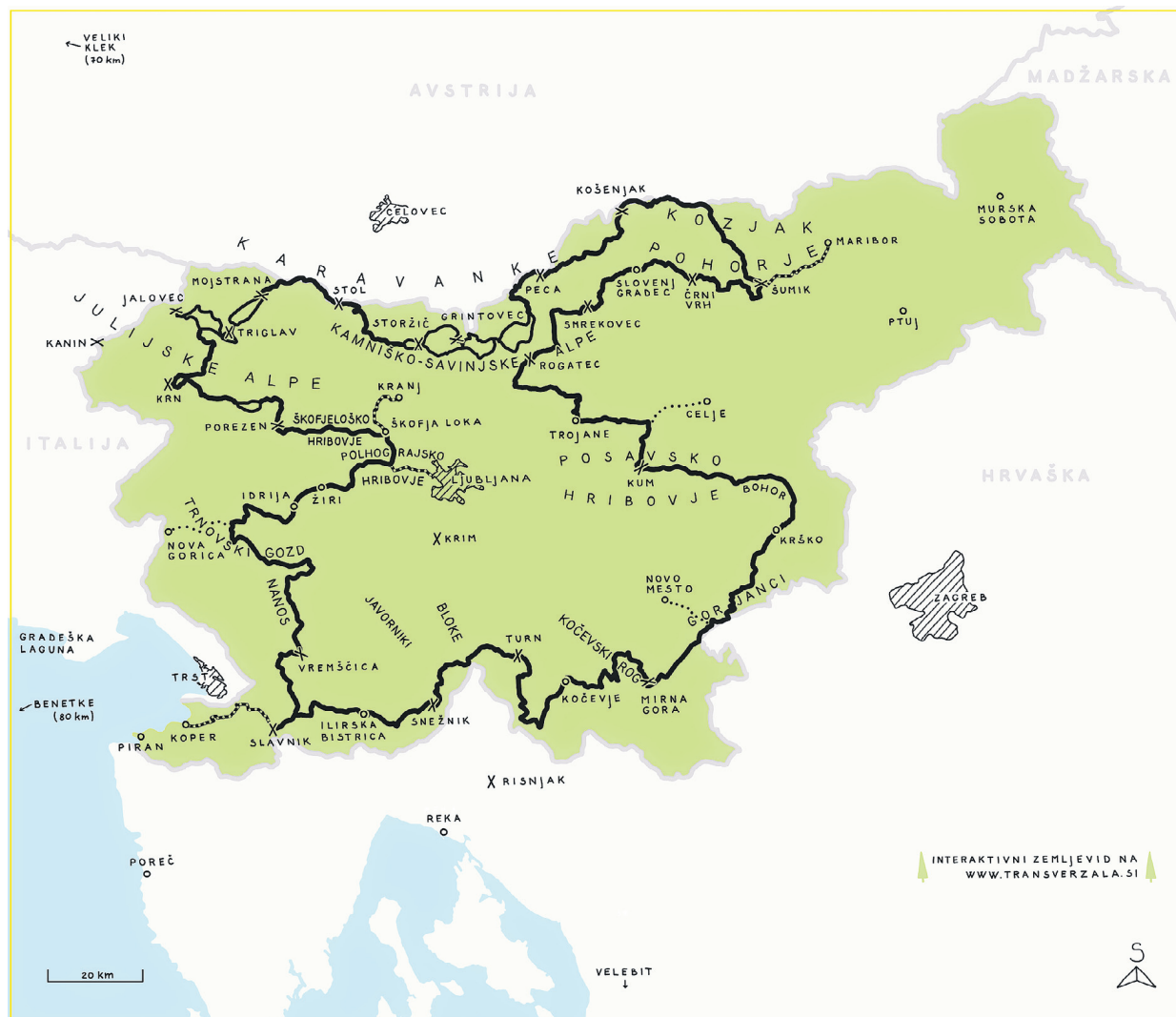
Jakoba J. Kendo poznamo predvsem kot prevajalca knjig o Harryju Potterju, zadnja leta pa tudi kot pohodnika in pisatelja. Tri leta je od takrat, ko je kot prvi Slovenec prehodil »mater vseh poti«, 3500 kilometrov dolgo Apalaško pot v Ameriki. Pot, ki je nastala konec tridesetih let prejšnjega stoletja in velja za prvo pravo transverzalo na svetu. Po tej svoji izkušnji je napisal potopisni roman Apalaška pot: 3500 kilometrov hribov in Amerike.

Zdaj je izšel njegov drugi potopis, Transverzala. »To pot je leta 1951 predlagal vodja mariborskih markecistov Ivan Šumljak. Skladno z najboljšim iz njegovega predloga bi morala biti Transverzala prava transverzala, torej pot, dolga za najmanj dva meseca hoda, hkrati pa tudi unikatno krožna. A v davnih petdesetih letih jim je uspelo vzpostaviti samo polovico kroga, od Pohorja prek Karavank in Julijcev do Slavnika, potem pa se je ustavilo,« pravi Kenda.

Kje naj gre pot

Jakoba Kendo je že kot otroka navduševala ideja poti, ki naj bi zaobjela ves slovenski planinski svet. »Za Transverzalo sem prvič slišal, ko me je sestra kot sedemletnika peljala čez Pohorje. Kot najstnik sem potem nekje prebral, da je polovica manjka, in seveda me je zanimalo, kaj je šlo narobe. Ideja krožne Transverzale je bila res izvrstna v toliko pogledih!« spregovori Kenda o začetkih ideje. Kasneje je začel raziskovati zgodovino poti in to počel dolga leta.

»Razlogov, zakaj jim v petdesetih ni uspelo vzpostaviti prave in unikatno krožne Transverzale, je seveda več, a dva prednjačita. Eden je bil povezan s tedanjo oblastjo. Vprašanje je bilo recimo, kako speljati Transverzalo po obmejnih hribov, prek katerih se je bežalo v tujino, zato oblast ni rada videla, da je kdor koli hodil po njih. Sprva je morala na takšnih odsekih trasa potekati daleč od meje. Na Karavankah je šla pot vse do sedemdesetih pod vrhom Begunjsčice, skozi Valvazorjev dom in Javorniški Rovt. A glede tega so se sčasoma le dogovorili, čez desetletje ali dve se je vila po samih vrhovih, Begunjsčici, Stolu in Golici. Še večji problem so bili notranj-

Pregledni zemljevid krožne Transverzale iz potopisa Transverzala (ilustracija Nine Čelhar)

ski in dolenski hribi, predvsem okoli Kočevja. Nazadnje so Transverzalo raje pustili napol končano in jo po povsem neplaninskem terenu njenega zadnjega dela speljali do morja,« pripoveduje Kenda.

Drugi najpomembnejši razlog, da se ni vzpostavilo krožne Transverzale, je bil v tem, da se v povojnem času ni našlo nikogar, ki bi upal ali znal določiti, kje bi šla druga polovica, razlaga dalje Kenda.

»Že v izvornem Šumljakovem predlogu za Transverzalo so bile glede tega očitne zagate. Njegov predlog za več kot tisoč kilometrov krožne trase je imel vsega 18 besed in je bil od njemu domačih hribov dalje vedno bolj nejasen. A zaradi množice izvrstnih idej so ga z veseljem pograbil in sprva je Transverzali kazalo odlično. Še pred njenim uradnim odprtjem leta 1953 so jo speljali prek Pohorja in koroških hribov vse do Robanovega Kota, v letu odprtja tudi do konca Julijcev. Tam pa se je začelo zapletati in se zapletalo vse do konca petdesetih

Pot, po kateri ves čas hodimo proti domu

Na spletni strani www.transverzala.si je mogoče najti osnovne informacije o Transverzali, pa tudi interaktivni zemljevid poti. Ta poteka po obstoječih poteh, označenih stezah, vmes je kakšen krajši del tudi brezpoten, a enostaven. V alpskem delu je na več odsekih speljanih več različic, manj zahtevne, zahtevne in zelo zahtevne. Jakob Kenda je o Transverzali napisal tudi knjigo, potopisni roman, ki lahko hkrati služi za vodnik po tej dolgi poti. Transverzala ima sicer po vzoru drugih dolgih poti tudi pristopne poti iz vseh večjih mest. Marsikdo se bo lahko nanjo odpravil s svojega domačega praga in nato, ker je pot krožna, ves čas hodil svojemu domu naproti, pri čemer bo v resnici ves čas hodil po svojem širšem domu, domovini. »Lepše simbolike si skoraj ne moreš zamisliti,« pravi Jakob Kenda.

let z nizom nenavadnih 'rešitev'. Ena je bila ta, da naj bi po Julijcih planinec malo sedel na vlak, se odpeljal skoraj do Nove Gorice, nato pa spet malo pešal. Ali predlog nadaljevanja poti z Nanosa,

od koder naj bi slovenska Transverzala prek Sneznika zavila na Risnjak in Velebit. Tako je bilo treba marsikaj popraviti tudi na stari polovici,« odvrne Jakob Kenda in omeni nekaj zagat.

Stara Transverzala je šla s Porezna naravnost proti Idriji, s tem pa izpustila dva bistvena člena slovenskega planinskega sveta, Škofjeloško hribovje in Polhograjske dolomite. Tudi od Idrije do Golakov gre pot vse preveč po cesti in uspe zgrešiti najpomembnejšo naravno in tehnično dediščino tistih krajev. Po izboljšavah kliče tudi 25 kilometrov od Cola do Abrama pod Nanosom, kjer je kar 15 kilometrov makadama.

»Popravki trase, izboljšave poti, njihovo daljšanje niso prav nič nenavadnega. Vse to je značilno za mnoge najbolj znane dolge poti. Več kot 90 odstotkov današnje Apalaške poti gre po drugi trasi, kot je šla izvira,« odvrne sogovornik.

Slovenska divjina

Povsem nova pa je druga polovica poti, ki se z jugovzhodnega vogala slovenskega planinskega sveta, Slavnika, najprej odpravi do Ilirske Bistrice. Od tam pa gre čez veliko samoto od Sneznika prek Loškega, Ribniškega in Kočevskega vse do roba Bele krajine. Glede tega odseka poti Kenda opozarja, da je treba imeti do njega vsaj toliko spoštovanja kot do visokogorja, zanj pa je treba biti ustrezno pripravljen. »Ne gre za to, da je treba biti za daljši pohod po teh krajih Old Shatterhand ali Bear Grylls, a nekaj spoštovanja in zdrave pameti je treba imeti, tudi nekaj primerne znanja in opreme. Kot se v visokogorje ne odpravimo kar na pamet in neustrezno opremljeni. Ta odsek Transverzale morda ne gre po pravi divjini, je pa njen zelo dober približek,« se namuzne Kenda. Jasno, ko pa je to območje dom velikih zveri, kač in divjih svinj.

Hoja v hribe – naša bit

Krožne Transverzale po slovenskem planinskem svetu je s 1200 kilometri dolžine in njenimi višinskimi metri, ki se jih nabere za osem vzponov na Everest, z njeno divjino in visokogorjem, za približno dva meseca hoda. S tem je prava dolga pot, kot bi jo označili Američani, ali velika tura, kot take poti imenujejo Francozi. A kdo ima v današnjem svetu toliko časa, da prehodi takšno pot?

»Prav vsi,« se nasmehne Kenda, »tu gre zgolj za vprašanje volje. Čas se najde, kot so ga našli še vsi, ki sem jih srečal na takšnih poteh, Japonci, Belgijci, Američani, Novozelanci, Poljaki, ljudje z vsega sveta. In takšen krepek sprehod je za človeka tudi nekaj najbolj naravnega. Menda smo sedem milijonov let, odkar smo se postavili na noge, vsak dan v povprečju prehodili med deset in 15 kilometrov. Na leto okoli pet tisoč kilometrov. Naenkrat prehoditi tisoč ali nekaj tisoč kilometrov je za nas čisto normalno. Dobesedno narejeni smo za to.«

Zakaj bi se torej odpravili ravno po slovenski Transverzali in ne kakšni drugi? »Nekaj let se zdaj tako ali tako ne bomo kaj dosti odpravljali po kakšnih drugih,« skomigne Kenda, »in morda je to za kaj tudi dobro. Bolj celostnega vpogleda v svojo deželo in ljudi ne boš dobil drugje kot na dolgi poti po njej. In ena od mnogih lepih lastnosti vseh takih 'velikih tur' je, da so združevalne. Povežejo te z deželo, po kateri se vijejo, in z njenimi ljudmi. Krožna Transverzala pa je še posebno združevalna, že zaradi svoje oblike, in narodu z dolgotrajnim notranjim sporom bi več takšne združevalnosti gotovo le koristilo.« ■